

СВОБОДА

UKRAINSKYI HOLOBOH

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1993

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів УНСОЮзу \$75.00 річно, на півроку \$40. За кожну зміну адреси \$100.

Чекі I money orders виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не можуть відповісти поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправити і скорочувати надані матеріали.

Головний редактор: Зенон Силик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Російський фашизм

Недавно у Ярославлі, місті на Волзі, закінчився судовий процес над членами нацистської терористичної групи "Леґіон вервольф". Ватажки "Леґіону" були заарештовані два роки тому в Москві на дослідній станції Тимірязєвської сільсько-господарської академії, де і знаходилася нацистська база. Група, в яку входило понад 10 осіб, вже виступила організувати терористичну акцію у спортивному комплексі "Олімпійський" і погроми проти православних монастирів. Націсти також планували провести терористичні акції в кінотеатрах, які демонстрували американський фільм "Список Шіндлера". Суд у Ярославлі — перший в історії сучасної Росії процес над нацистами. Перший, але, напевно, не останній. Про це свідчать численні повідомлення, що надходять з Росії. Вони підтверджують, що там піднімає голову на лише комунізм, але й фашизм.

Після закінчення Другої світової війни і до 1985 року — часу початку "перебудови", сама думка про можливість виникнення фашизму в Росії здавалася абсурдною. Всі були впевнені, що нема нічого страшнішого, ніж німецький фашизм (про страхіття комунізму в той час у Росії не говорили), який наразі розгромлений і не повинен ніколи відродитися. А що він не відродився, і в Європі, і в Америці велася велика робота, йшли на це великі гроші. Нині світ з острахом дивиться на Росію, звідки щораз частіше чується сичання і висувається жало фашистської змії, здавалося б, назавжди похованої у 1945 році.

Не слід думати, що російський фашизм — явище нове і що зароджується він на пустому місці. Тому правильніше говорити не про зародження, а про відродження: там-фашизм. Бо російський фашизм має вже досить давню історію і виник не в останньому десятилітті, хоч совєтські ідеологи воліли про це мовчати. Засновником цього руху був Константин Радаєвський, який ще в 1930-ті роки створив у Манджурії організацію, яку назвав Російський фашистський союз. Анастасій Венсцький, який емігрував у ЗСА, створив тут Всеросійську фашистську організацію. А першим вождем Російського національно-соціалістичного руху, який створився в Німеччині після приходу до влади Гітлера, був Александр Севєростров.

І ось тепер ця течія, що існувала до війни лише за межами Росії, виникла безпосередньо на території країни, населення якої подібні погляди завжди вважали чужими і відкидали їх. Нині вона має не лише свої організації, але й засоби масової інформації — газети, журнали, а також численні прихильники. У Петербурзі, наприклад, професор Віктор Безверхий займався розповсюдженням книги Гітлера "Майн кампф", видав власні книжки "Буквар" і "Антропологію", в яких заявляв, що найліпшою ідеологією є фашизм.

В Єкатеринбурзі редактор газети "Воля Росії" Воробйов створив Російський національний союз, відкрито закликаючи до скинення конституційного ладу, пропонував війну і національну нерівноправність. В Єкатеринбурзі зареєстровані три націонал-патріотичні організації: "Отечество", "Русский союз" і згадана вже організація Воробйова.

Але першу скрипку в цьому русі відіграє відома організація "Пам'ять", яку очолює Дмитрій Васильєв. І якщо деякі з названих організацій публічно фашистськими себе не називають, щоб не насторожити проти себе публіку, то Васильєв на це не зважає: "Так, я — фашист! І я горджусь цим!" — заявив він на одному зі своїх публічних виступів. Організація "Пам'ять" видає газету, веде велику пропагандивну роботу серед населення, має своїх бойовиків, одягнених у чорні односторі.

Всі ознаки фашизму у повній мірі проявляються в програмових документах і політичній практиці Ліберально-демократичної партії Росії (ЛДПР) і особливо в діяльності її керівника Володимира Жириновського. Не випадково лідер думської фракції "Вибір Росії" Єгор Гайдар ще два роки тому забив тривогу: "Жириновський — найпоплярніший фашистський лідер у Росії. Від нього йде найбільша загроза моїм батьківщині, народові". Є. Гайдар називає "економічну програму" Жириновського "ставкою на нову мілітаризацію промисловості, на розвиток військово-промислового комплексу".

На жаль, у Російській Федерації досі нема закону про заборону фашистських і екстремістських організацій. Якщо Деряжана давно не приймає законопроект про заборону цих сумнозвісних організацій, то політична доля Росії може опинитися під загрозою. Подібні випадки історія вже знає.

Володимир Звігляч

ДОГОВІР РОСІЇ З БІЛОРУССЬЮ: СУТЬ ТА НАСЛІДКИ

Обґрунтування "спільноти"

Усілякі намагання обґрунтувати утворення "спільноти" послідовними інтергаційними процесами, що відбуваються в Європейському Союзі, є сміховинними і не витримують жодної критики. По-перше, до створення Євросоюзу країни-учасниці йшли десятиліттями, ретельно обговорюючи публічно і відкрито кожний наступний крок на шляху інтеграції. Створення ж "спільноти" нагадувало поганий детектив, де все було відомо з самого початку, але учасники старанно намагалися уникнути будь-якої публічності та обговорення, центральні персонажі носили всі ознаки святих члнів, а естетика заключної церемонії підписання з патріархом посередні і колішніми партменклятурниками Єльцином та Лукашенком по боках, становила пародію на бундучні партійні урочистості, увіковчені у полотнах співця соцреалізму художника Набандяна.

Подруге, Євросоюз ґрунтується на дуже чітких і жорстких економічних засадах, що стосуються допустимої вели-

чини бюджетного дефіциту, розміру публічного боргу тощо. Тоді й шукати чогось подібного у новій "спільноті". Там все це віднесено на майбутнє. А покищо третина бюджетного дефіциту Росії фінансується за рахунок іноземних кредитів, тобто країна, яка ще не впоралася з власними економічними проблемами, взяла на себе тягар додаткових економічних витрат (за якими вона неминуче звернеться до Заходу), виходячи виключно з нищівних мілітарно-політичних міркувань, не піклуючись про довгострокові наслідки цього.

Разом з тим створення російсько-білоруської спільноти містить у собі кілька наслідків. Україна перетворюється тепер на тестовий ґрунт російських неоперлістичних устремлінь. Патріярх Алексій, Генадій Селезньов, голова Російської думи, та сам Єльцин вже почали чинити тиск на Україну, закликаючи її під час урочистості церемонії у Кремлі та під час відвідин Єльцином Белґорода, приєднатися до нового союзу. Безумовно, що цей тиск буде з часом підсилюватися і становитиме додаткову "інтеграційну" спокусу для "п'я-

тої колонії" в Україні — політчинків Єзоґанова-Єльцина, українських комуністів, соціалістів та представників російськомовного населення. З огляду на кількість та воєнничість представників цієї групи, їхні зусилля становитимуть пряму загрозу українській незалежності.

Що скаже Захід?

Справа честі Заходу протидіяти цьому разом з усіма здоровими державотворчими силами в Україні, не зареґістрованою баґилою "стратегічного" партнерства та "особливих" відносин з Росією. Навпевно тому міністри закордонних справ Німеччини та Англії придуть до Києва замість Єльцина, який вже виступив від 1994 року відікладає свою візиту. Якщо ж Україна приєднається до "договору чотирьох" (Росії, Білорусії, Казахстану та Кирґизстану) або до "спільноти", то Захід не буде мати іншого вибору, крім швидкого поширення НАТО. А це буде означати — припинення воєнної Росії до цього — початок нової, "холодної війни" з неперерахуваними наслідками. Російський експансі-

онізм загрозив слабкій російській демократії. Парадокс, з яким має справу Захід — це вибір найменшого з двох лів — Єльцина проти Єзоґанова або Жириновського. З останніх але, як кажуть, ясно. Але й вибір Єльцина означає російський експансіонізм у тому чи тому вигляді. Покищо Захід не знайшов ефективного розв'язання цього парадоксу. Треба віддати належне тут російським спецслужбам — вони наочно переграли Захід і Польщу, включивши Білорусь до свого політичного пріоритету число один. Польща нині гіпотетично кається, що програв чотири роки, з яких не звернула найменшої уваги на Єльцина. Тепер вона фактично знову має кордон з Росією, від яких, як виявилось, безуспішно втікала увесь цей час.

Для України нині настає найважчий період — період протверезіння від "євразійських" ілюзій, критичний час розуміння та пошуків реальних стратегічних партнерів, уникнення входження до "добробольного гегемонії". Стратегічний проґраш Білорусії означає, що у політиці нема дрібниць, особливо у центрі Європи.

джерелом праї, але одночасно доводиться жаліти, що багате лодіе втрачало місце праї у традиційних галузях індустрії, яка відлуча болочу структурну зміну.

Кажуть, "де дрова рубать, там тріскі летять". Це можна б переносомо значенні вжити і до пластики. З одного боку, вона ушасувалась, а з другого створює невдоволення і шукання шляхів до розв'язання проблем.

Для прикладу загляньмо у світ медицини. Тут пластику живляють, бо вона не шкодить тілу і може набирати різних форм. Тому і пластичними частинами заступають пошкоджені стегна, коліна, суглоби пальців, відбудовують знищену нещасним випадком структуру тлія і т. п. Але будують випадки, коли пластика викликає у людини алергію, себестоїтативну реакцію організму на подраження або

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

ПРО ПЛАСТИКУ І ЩЕ ДЕЩО

тості у легкості продукції і відносно малий вази матеріал, прецизії і стабільності виміру та важливості для бізнесу у повенності постачання. А понад усе тут віддається заощадити кошти ручного монтажу і обробки... Рушійним фактором успіху була теж публічна опінія, яка саме у часи економічного і соціального застою віднеслася до технологічного процесу пластики з наслідковим довір'ям. Тут захоплення новим поступом, новим рівнем і електрикою, автомобілями і літаками, маршерами і предметами з аеродинамічними лініями об'єдналися з практичним економічним використанням. І врешті пластика зв'язується теж успіху культури модернізму XX століття, де мистецтві, прохторівізіонієри зовсім ясно висловлювали значення тех-

нічної та індустріальної сучасності. Вони не тільки прославляли пластику серед інших технологічних чудес, але й вказували фабрикантам, в якій спосіб її вживати в ідеалізованій добі машини...

Не забуваймо, що природне обмеження дерева, каміння і металів було теж спонукою для хеміків вивчати спосіб творити пластику — новий матеріал, який досі не існував. Виявляло, що заплітати тох збережено дерево у лісах і метали відкопальні експлуатувати і тим заощаджувати їх для особливих цілей... А тому то пластику годі створити з нічого, для її продукції потрібна тех нафта, резерви якої зменшуються, а запотребування збільшується. З соціо-економічного боку треба признати, що поява і розвиток пластики стали новим

Дмитро Пожоджук, Космач, Гуцульщина

ВЕЛИКДЕНЬ У КОМУНІСТИЧНИХ КОНЦТАБОРАХ РОСІЇ

II

Але Космач залишався і залишався Космачем. Навіть тоді, коли тут КГБ арештувало Валентина Мороза, а згодом і Василя Романюка, Космач ніколи і нікому не корився. У Космачі ніколи не було конторки. Тут лодіи горі і відліли і навіть у концтаборах Росії вони не корилися комуністичному режимові.

— Ми відзначали свої свята як і в Україні, — пригадував Петро Палійчук. — Я в Космачі був добрим господарем і мене вивезли до Росії в Хабаровський з родиною як куркуля. Забрали господарку, поле, ліс. Будинки віддали під школу. Там ми дуже тяжко працювали. Звичайно, не на Україну, а на загарибницьку Росію. Українці за московської влади навіть не мали права відвідувати покрання на своїй землі. Та ми вистояли, хоч кістки мільйонів українців ще від чаша царіці Катерини розкидані по російській тайзі, мерзлоті і болотах. Практично, Росія збудована на українській крові і українських кістках. Цього ніхто не може заперечити. Ми просили Господа в молитвах але дозволив нам перебороти муки, але допоміг нам дочекати ще зобачити Українську Державу. На Великдень свята біля мене гуртувалися в їзні, бо я був добрий співак, і ми починали спочатку в півголос, а відтак — голосніше співати гайки:

Ой по гори жито-жато, по долині — овес, по долині — овес. Як задзвенять в усі дзвони скануть: Христос Воскрес!

Жито задзвенять в усі дзвони, то чти на гору, то чти на гору: Збирається, люди добрі, до Божого дому, до Божого дому!

Відтак подолані і слобожанці починали співати свою гайку: Була колись Україна, Були українські єтманни, Та Катерина, суча дочка, Забрала Січ, поринувала.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про свято, що має принести радість

"Свято Воскресіння — це свято над сьвітими, це радість над радощами" — читавмо в одному із послань наших церковних проповідників, що іх річично вони голосять вірним. А в другому читавмо, що "наше вітання на Великдень є прадивним голосом заклику до безмежної радості".

Радість, надія, веселі великодні дзвони, привіт "Христос Воскрес" — у насмо народу характерніми власне для цього свята, яке ми відзначаємо більш урочисто, ніж західні народи.

Але всі ці заклики і великодні дзвони, привіт "Христос Воскрес" — у насмо народу характерніми власне для цього свята, яке ми відзначаємо більш урочисто, ніж західні народи.

Щораз більше вглядає, що кожний мас чорне менше причини до цієї радості, якої від всіх сподівається, хоч у кожного інакша причина. І так чорне частіше проходить якось ці Великодні свята без відлуння того настрю, який звучить у всіх церковних науках, у всіх віршах чи вєсьнянках, у цьому мюзетуму "Христос Воскрес", що нїде, здається, не є таким урочистим народним вітанням, як саме в українців.

Жає ж причина того? Що відбирає нам те почуття справжньої радості у ці Великодні дні? Чи різниця у двох календарях? Чи різниця у розумінні свята? Чи може невинність безжарного заштра? Чи брак перманентних сподівань і надій, бо вже цілком відітала потреба, як "колись", вітанням "Христос Воскрес" — "Воскресне Україна"?

Тепер ми вже масмо, що бажали, але, однак, якого жавемо далі немов у двох світах — ні тут, ні там — і постійно шукаємо за чим, невідомо за чим. А все ж є і завжди буде нескреслене, не отиснене у рамки добро, яке можна так просто саме у Великодніх присорґах

сі хвою, прибрилати подірів'я в началників, — каже Параска Боб'як. — А в наступні роки ми збирали свої пайки, сушили сухари, терли їх. З прикладом нас у Українці заводили ми варили кисель, який називали "мусет" з цього та сухарів робили свою паску і спітали. "Христос Воскрес!" А одного Великдень приносили мені Космач. Присилили мати моя, що несла до цєкви святиї паски в кобїлі. Але мені не дала навіть перепічки. Тоді я закричала на повний голос: "Мамо, дайте мені їсти, бо я голодна!" Я так голосно закричала у сні, що всі дітчата в байраї проснулися. Я розговіла їм свою прітчу і заплакала. Біз мною плакали латишки, єстонки, чєчєнки, бо всі розуміли слова, мамо, "голодна".

Незабаром Параска Боб'як ще звідтала солі мордовських таборів. Тепер вона реабілітована. А це відшкодує колись їй Росія за ті знущання в таборах, які вона витерпіла? За втрачене здоров'я?

В Омську в комуністичних таборах Росії перебувала і Параска Ребеджук. Вона була славною співачкою в Космачі. Спочатку співала в хорі Стефанії Лібовицької, потім — у хорі Михайла Мороза. А згодом, коли на базі Космачського сільського хору було створено Гуцульський державний ансамбль пісні і танцю, вона була солісткою.

— Нас заставляли співати в 1939 році коломийку:

Ой у сори доріжечка, у сори, у сори, А наші батьки Сталін приніс червоні прапори, —

пригадувала. А коли ми з чоловіком опинилися в комуністичних концтаборах Росії, то я там заспівала на Великдень космачську перепелочку (гаїву), яку в нас співали жінки біля церкви:

Ой там далеко на Сході кривала річечка тече, Загадав в Сибїру постанції той білі єгірський Космачем. Загадав, як бились за волю з катями змосковських чужин. І в тому космачському вою постанчє не впає ні один. Вже вітати лєбєтє офіцєри і кроє лєбє червоно з єруєд, Це вітєсь Степана Бандєри сїмлієво за Космач сї б'є...

Мені допомогли співати інші полонянки з Космача. Пісня сколихнула Росію. Бачили за пісню так, що кров

докури себе, щоб власне ним пробуджувати надію, а то і радість, якої нам ніколи не буває занадто досить.

А скільки може зробити один теплий усміх, одне добре слово, чи один сердечний потиск руки?

Кілька днів тому я мала зустріч на одній із численних наших імпрез, де мені вдалося зєйксьи дуже знайомим обличчя молоді жінки, що сиділа по-чужому, як здалося б, малий інцидент, коли я йшла після Служби Божої до мірованія і, чомусь оглянувшись назад, побачила сумне личко незнайомої, по якому тихо котились сльози. І я мимоволі схопила її руку, стиснула тепло та пробувала потішити таким стереотипним: "Не плачте, все яке уложиться і буде краще..." А на моє запитання, чи вона прийшла недавно з України, тихо відповіла: "Так".

Тепер при наїшій другій несподіваній зустрічі Лариса вєсміхалась і, задуваючи мимолотічний Великдень, запевняла, що саме від того дня справді все у неї несподівано обернулося на краще.

Скільки їх, тих молодих лодіє в Україні, блукають по світах, шукають своє місце, але тепер по Ню Йорку чи по інших містах Америки, шукаючи заробітку чи житла, але передусім кожен шукає людського тепла, доброго слова і щирого потиску руки. Чи так важко їм це бути нам, що колись також були, "новоприбулими"?

А може, коли зітремо колумєс сльозу смутку за гугубеністю і туги у наше свято, великодні дзвони обудуть і для них, і для нас знову радісно дзвеніти, якщо не в узах (бо де тих дзвонів шукати по нинішніх дзвінцях?), то хоч би у серці!

О-КА

(Закінчення на стор. 3)

Галина Сухомлин-Мянько

Христос Воскрес!

Мені насилос: мама ще жива
І писанку малює нам на свято,
І Шевченка пісню знов мені співа,
І кличе з чужини у рідну хату.
Мені насилос: проліски цвітуть
Й конвалії вже дзвонять в срібні дзвони,
І батьки у церкву знов мене ведуть,
Де нас чекають сяючі ікони,
І де мене хрестили немовлятам,
Щоб я несли святого Бога в грудях,
Душа тут з Богом нашим розмовля,
І з серця опадає уся попула.
Христос воскрес! Воїстину воскрес!
Великоднем світлає обрій нині:
Все розцвітає, як тисячі чудес,
І шле Господь з небес своє проміння!
Ми скариби писанок з собою принесли,
Що всіх чарують зобрами України,
І над Землею усміхом весни
Квітнє сонце сходить для людини,
Щоб ми добро плекали на Землі
І Заповіді Божі пам'ятали,
Щоб нас не відцурались журавлі
І, щоб любов ніколи не вмирала!
Христос воскрес! Воїстину воскрес!
І це для нас найбільше в світі свято!
Розквітло все, як тисячі чудес
І проліски співають у Карпатах!

Фінікс, Аріз.

Про пластику...

(Закінчення зі стор. 2)

може сприяти появі раку... При тій нагоді пригадаймо голосно колісницю справу в ЗСА, коли прозорі пластики торби, які вживали хімічні прайли для опанування, спричинили смертні випадки немовлят, бо вони під час забави душилися!.. Були теж випадки з різдвяними ялинками чи прибральними матеріалами, яких швидко охоплювали вогонь. Загроза отруйного диму з горючої пластики створювала тяж людей, які мають речі з пластику у меблях, ліжках, а внутрішньою обладнанням автомобіля чи загальною в домашньому устаткуванні, що має, можливо, небезпечні шкідливі матеріали.

А щоб заванести суспільству життя у нешкідливому і здоровому докилі, індустрія та екологія опинилися перед складним утрудненням, що робити з пластиком, яке своє завдання виконала, «відходити на заслужений вічний спочинок на... смітник»?.. Пригадаймо собі час, коли реклами переконували людей парфарацію «пластика» є назавжди... і набагато дешевша,

Великдень...

(Закінчення зі стор. 2)

Тим самим реклами відслідковують правду, що пластика може бути довготривалим матеріалом... З часом неспотрібною до вжитку пластику назбиралося доволі багато. Це занепокоїло публічну думку, особливо тоді, коли вона дізналася, що місце у доступних смітниках меншає, а брак місця на викидання може поширитися і занежити цілу нашу планету! І тоді очі світу звернулися у сторону хіміків, які зацікавлені, як подолати критичну екологічну ситуацію...

Правда, є вже пластики, яка розпадається під впливом дії мікроорганізмів чи сонячного світла. Чого, однак, замало, щоб задовольнити світ критику. Чому? Тому що пластичні вироби, такі як всякого роду посуд, торби, кубки, колеса і т. п. залишають по собі ще частинки, які не розпадаються і не підходять для переробки вторинної сировини («райсінглі»). Супроти такої ситуації зашляється глэдати оптимістичним оком на світ і вірити в існування хіміків, працю яких характеризує римська прислівка: «Per Aspera ad Astra», себто «Терпимість шляхом до слави»!

А що з Настусею Крайник?

Н. Крайник

Таке питання часто ставлять зацікавлені долені десятирічної діяльності Настусі Крайник з Івано-Франківського, яка в травні 1995 року приїхала з матір'ю Наталією до ЗСА для лікування портальної гіпертензії. На жаль, її справа досі ще не розв'язана, тому й на цьому місці подаємо висновок.

За стараннями відомого з неоднократної гуманної послуги нашим братам з України д-р Любомира Кузьма було покладено безкоштовне проведення операції — шунту портальної вени — у Ірвінгтон Джералд госпіталі в Ірвінгтоні, Н. Дж. (До речі, на це недомогання сьогоденні хворі багатьох дітей в Україні і не доживаючи до 15-ти років, помирають). Для докладнішого об'яснення на вимогу спеціалістів Настусю перевезено до Ізраїль госпіталі, на відділ дитячої хірургії, де виявлено недомогання печінки й потребу евентуального перещеплення цього органу, що потягне за собою астрономічні кошти. В результаті да-

арку. Це: Оксана Кузьма, Ірина Кузьма, Ірина Ничай, Оксана Липишська, Ірина Охримович, д-р Люба Стефанівська, Роман Брух, Тереса Бень з Вашингтону, Оксана Волочук з Філадельфії, Люба Боднар з Клівленда. Розповсюджено тисячі летючих звернень в околиці Ньюарку та інших містах ЗСА, на що наші люди відгукнулися дуже швидко.

Тим часом під наглядом спеціалістів Юніверситет госпіталі в Ньюарку проводили додаткові обстеження і винесли нове рішення — не робити перещеплення печінки, а тільки шунт портальної вени — операцію, задля якої оригінально Настуся приїхала до ЗСА, і що це названо на квітень 1996 року. Дяка за це Господі і яке полегшення!

А Настуся, за час перебування, прийняла перше Причастя, підросла, набрала ваги, шкідливі пороків, а з вересня ходить до школи в Моррісвилі. Вона скоро опанувала англійську мову і вже перенесено її до клас завантажених учнів. Настуся — непересічна дитина на своїм добрим вихованні, злібистістю та відвагою. Коли хірургію спитав, чи вона не боїться операції, вона рішуче сказала: «...не боюся», хоча призналася матері, що трохи боїться, але не признається, бо «як виступить, то теж буду хірургом» — сказала.

Акція «Фонду Настусі» по сьогодні з контрами в ЗУАДК і «Самопоміч» в Ньюарку принесла 12,738 дол., за що мати Наталка та добродіяння група висловило всім жертводавцям щиро подяку за зрозуміння справи та їхні жертви. Точні списки жертводавців будуть поміщені в «Свободі» й «Амеріці».

Одначе справа Настусі щойно в половині дороги, бо коштує операції запланованої на наступні тижні, сягатимуть далеко понад зібрану суму. Потішало нас те, що Настусю зацікавилися й американські друзі та знайомі, включившись в акцію Anastasia Mercy Fund з контром в ЗУАДК ч. 7897-00.

Любомира Крупа

„Чорнобиль: десять років пізніше“ — симпозіум в Гарварді

Гарвардський університет влаштував спеціальний симпозіум з п. з. „Чорнобиль: десять років пізніше“, 24-го і 25-го квітня цього року. Ініціатором симпозіуму є дві установи: Університетський комітет для довідки (УКД), що складається із професорів Гарварду і студентів, які активно працюють на ниві екологічних досліджень, і Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІУ), який в Гарварді вже влаштовував ряд лекцій та семінарів на тему чорнобильської трагедії впродовж останніх десяти років. Обстежуючи розвиток української науки в ділянці загибання радіоактивної загрози і аварійно-рятувальних дій, значущі дослідження, і Український Науковий Інститут Гарвардського Університету координувати цей присвячений десятиріччю Чорнобильського симпозіуму із УНІУ. Така співпраця двох відомих гарвардських інститутів над проблемою чорнобильської аварії, її статусу сьогодні і можливих наслідків у майбутньому має на меті

з'ясувати експертизу ЗСА України для успішної аналізи і дослідження аварії та загрози цієї катастрофи. Таким чином у програмі симпозіуму братимуть спільну участь гарвардські і київські науковці.

Першу сесію програми під назвою „Очевидці катастрофи“ відкривє генерал-лейтенант української міліції Володимир Корнійчук. Сесія відбуватиметься в середу, 24-го квітня, о 7:30 вечером у викладацькій залі факультету геології (24 Оксфорд вул. км. 100). Тема генерала: „Перші години, дні і тижні чорнобильської катастрофи: деякі особисті спостереження“. Ген. Корнійчук відомий за внутрішніми справами Київської області у часі чорнобильської аварії і був заангажований у протидії її наслідкам. Описав він був заступником міністра внутрішніх справ УССР і такий же пост займав також в уряді незалежної української держави. Під сучасну пору він займає посаду заступника директора Музею Чорнобиля в Києві.

Після виступу ген. Корнійчука будуть демонстровані два документальні фільми: „Чорно-

Великдень...

(Закінчення зі стор. 2)

бильська катастрофа: хроніка будови саркофагу“ (випущений 1996 р.) і „Поки ще живемо...“ (випущений у 1992 р.). Режисером обидвох фільмів є Володимир Кузнецов, відомий український кінорежисер, який спеціалізується у документуванні Чорнобильської і одночасно є авторитетом у дослідженнях цієї ядерної катастрофи та її наслідків. Його працю підтримує американська установа Інститут для суспільств у Монтіпелі, Вермонт з допомогою Агенції охорони довкілля уряду ЗСА у Вашингтоні і Міністерства довкілля уряду України в Києві. Ці короткі документальні фільми виконують різні функції: перший — для кадрів, деякі з них були попередньо засекречені. Фільм „Поки ще живемо...“ збудує міжнародне визнання, опираючись на гару „Европа“ від Європейської Співдружності. Після огляду фільмів відбуватиметься дискусія, яку вестиме режисер Кузнецов.

Друга сесія 25-го квітня п. з. „Наслідки катастрофи“ відбуватиметься у будинку Harvard Hall, км. 104. Її відкрив директор УНІУ проф. Григорій Гравич. Описав відбуваються п'ять кілометрів. Джон Діллон, співробітник факультету журналістики в Массачусетському інституті технології говорив про тему „Проблеми довкілля після чорнобильської катастрофи“. Сергій Скоков, директор дослідної виробничої компанії „Логос 92“ у Харкові, і раніше заступник міністра науки і сенатора Маскі в Массачусетському інституті технології говорив про тему „Ядерна енергетика і спричинені Чорнобилем проблеми“. Соціодемографічні наслідки Чорно-

В Нью Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

якому знаходимо цікавий матеріал про УВУ, як також праці молодих студентів, які тепер в першу чергу приїжджають з України та пильно навчаються. Багато професорів, поєднане на головах Фондів УВУ проф. П. Гой, є з України, а все каже на те, як потрібна ця наукова установа. Її значення підкреслюють також німці, які брали численну участь у святкуванні 50-ї річниці в лютому 1995 року, де ключеве привітання виголосив міністр культури та знання баварського уряду д-р Ханс Честмар.

Цей ювілей відзначено також у Львові та Києві і, як підкреслює проф. П. Гой, там ініціатива лежала в руках тих науковців, які за зв'язи із УВУ як його викладачі чи випускники.

У збірнику знаходимо коротку історію УВУ пера проф. П. Гоя, з якої довідаємося про початки УВУ в 1921 році, про осідок його спешу у Відні, а відтак у Празі та відновді діяльності в 1945 році у Мюнхені.

Але гості повідомляють, що ювілейна конференція запланована на 20-го квітня буде зосереджуватися головним чином на історії УВУ — тож не слід її тепер на сторінках „Свободи“ описувати.

Ще хочеться при нагоді відвідати організаторів ювілейних святкувань згадати важливе значення, що його має Фондация УВУ тут на цьому терені, як джерело призирання фондів, які уможливають як студентам так і професорам з України користуватися стипендіями та перебувати на навчанні в Мюнхені. Гості не зраджують скільки досі цих фондів зібрано, але відомо, що це довгий список діяльності на сторінках „Свободи“, що тут ідеється про велику суму, яку допомагають українській молоді здобути вищу освіту в українському університеті.

75 років — це неабиякий проміжок часу, коли візьмемо до уваги, що УВУ переживав усі бурі та негоди воєнної загрози, щоб знов розвинути діяльність, то є справді чим гордитися і що відзначати. Це напевно добре зрозуміє українська громада Нью Йорку.

Організатори подають число телефону, на яке можна ще зголошувати свою участь в конференції та бенкеті тим, які не дістали запрошення. Це тел. (212)353-3029. Телефонувати слід в пошудневих годинах.

Р. Л. РАЙС ВІДЗНАЧИТЬ РОКОВИНИ ЧОРНОБИЛЯ

Ньюарк, Н. Дж. (В. Боднар). — Роналд Л. Райс, міський радний Ньюарку, Н. Дж., відзначить тут десятиріччю чорнобильської катастрофи. Церемоніяля виснесена резолюції відбуватиметься в середу, 17-го квітня, в год. 6-й вечора в залі Мської ради Ньюарку, 920 Бродвей стріт, третій поверх.

В резолюції, між іншим, він каже: „Тому, що люди Чорнобиля, на яких тяжать наслідки ядерного вибуху, продовжують бити радіоактивну воду, істти радіоактивну їжу і хворіти хворобами спричиненими радіацією, як пестряк, левкемія, що слаблені імунітет, дефекти в новонароджених і т. д., ця рада припинила свої ділові нарахування, щоб дати признання організації — Зеленому Світові і Зеленому Мірові в Україні і Америці за Обо-

Обговорюють...

(Закінчення зі стор. 1)

жод відкриття необхідності взяття тимчасовою комісією для підготовки зауважень і пропозицій.

Тим часом Рада парламентських груп і фракцій 5-го квітня почне статистичне обговорення проекту конституції України, щоб визначити найбільш широкі положення. Рада фактично почала виконувати функції тимчасової спеціальної комісії, яку парламентові не вдалося створити. Керівник групи „Центр“ Михайло Сирота сказав, що до узгоджувальної ради увійшли представники 10-х груп і фракцій (окрім комуністів і соціалістів) і є всі можливості для узгодження статей проекту конституції. Представники комуністичної і соціалістичної фракцій запросять для праці над проектом конституції, але вони відмовилися. Сказали, що візьмуть участь в узгоджувальній праці після того, як десять фракцій у груп визначать спірні положення.

Представник фракції комуністів Євген Мармазов вважав „безсумнівною“ парламентарну кризу через „відсутність базису кожної із сторін ітих 5-х груп, хоча по-іншому компроміс“. За його словами, пілі доматитимуться розгляду у парламенті „всіх проєктів конституції“, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи“. Тільки у випадку нездатності Верховної Ради прийняти конституцію парламент і Президент можуть прийняти спільно рішення про внесення проекту на всенародний референдум.

Фракція „Ремфори“ домагається чіткого розмежування уповноважень між Верховною Радою і Президентом і вважає неприпустимим закріплення в конституції ініціативи уповноважень Адміністрації Президента, оскільки „це відкриває шлях до авторитаризму“.

ФОНДАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОГО
ВІСНОВИЧОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ
ВСЕБІННЮ ПІДТРИМКУ!

Ukrainian Free Press
Foundation, Inc.
P.O. Box 1028
New York, N.Y. 10276

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 408-го Відділу

З днем 1-го травня 1996 року 408-ий Відділ злучиться з Відділом 49-им, якого секретарем є

о. МИРОН СТАВІС

Просимо членів 408-го Відділу звертатися у всіх справах плачання відомості та забезпечення до секрета-ра 49-го Відділу на адресу:

Rev. Myron Stawis
18 Leeds Street, Toronto, ON, M6G 1N7 Canada
(416) 531-9945

ЧОРНОМОРСЬКИЙ АНСАМБЛЬ ТАНЦЮ
Black Sea Ukrainian Dance Ensemble

КУПОН ВАЖЛИЙ НА
ФІЛЬДЕЛЬФІЮ
ЮНІОН І ЕДІСОН

\$5.00
знижка при вступі

ЧОРНОМОРСЬКІ ДОЛЯРИ

зашади \$5.00 при вступі
на концерт у Філадельфії,
ЮНІОН І ЕДІСОН.

PHILADELPHIA PA
SAT - APRIL 22, 1996 - 7:30 PM
ABINGTON N.S. A.U.D.
WECC: 353-4664 HANUSSE: 355-427-3093

EDISON, NJ
MON - APRIL 23, 1996 - 7:30 PM
PERKINS COUNTY COLLEGE - 101 WALL ST.
WECC: 353-4664 HANUSSE: 355-427-3093

UNION NJ 2 PERFORMANCES
SAT - APRIL 22, 1996 - 7:30 PM
WILMINGTON COLLEGE - 101 WALL ST.
WECC: 353-4664 HANUSSE: 355-427-3093

ПОВІДОМТЕ СВОЇХ ЗНАКОМИХ ПРО КОНЦЕРТИ У КОЖНІ ЕКОНОМІЧНІ

HOME PAGE: <http://ajay.oly.com/807/pickup> E-MAIL: pick@ajay.com

Take
Stock
in
America
U.S. SAVINGS BONDS

У „Свободі“ ч. 69 з 11-го квітня 1996 р. в подвійні синіх
бл. п. МАРІОН ГОНЧАРІК подано помилково прізви-
ще отця пароха. Має бути о. Маріонів Струков!

**ВІРЮЄДЬСМО НА ЗАМОВ-
ЛЕННЯ ТА ІМОНТОВУСЬМО
НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТІ**

ПАМ'ЯТНИКИ

в околиці Нью Йорку, включаю-
чи цивільні: св. Духа в
Гамптон-бурґу, Н. Й., св.
Андру в Баян-Бурґу, Н. Дж.,
Пави Бурґу в Кергоуї та Глен
Спей, Н. Й.

*Ми пропонуємо особисті послуги
так на поради у Вашому домі.*

За домовленою представником
слід телефонувати:

HURYIN MEMORIALS
P. O. Box 121
Hamptonburgh, N. Y. 10916
Tel.: (914) 427-2684